

CALONGE
I SANT ANTONI
DESAPAREGUT

CALONGE - DESDE ROCA BACUNAL-E.

ENRIC CINUORDIZ / FONTS JOSEP FORT

Jaume Figueras - Josep Fort

CALONGE I SANT ANTONI DESAPAREGUT

 efadós®

Ajuntament de
Calonge i Sant Antoni

CALONGE I SANT ANTONI DESAPAREGUT

Col·lecció Catalunya Desapareguda

Primera edició: març del 2025

© dels textos: Jaume Figueras Puig

© dels textos: Josep Fort Ripoll

© del pròleg: Jordi Soler i Casals

© de les fotografies: diversos autors

© de la col·lecció «Catalunya Desapareguda»: Editorial Efadós

© de l'edició: Editorial Efadós i l'Ajuntament de Calonge
i Sant Antoni

Editorial Efadós

Carrer d'Edison, 3 - Nau A

Polígon industrial Les Torreneres

08754 El Papiol (Baix Llobregat)

Telèfon 93 673 12 12

efados@efados.cat

www.efados.cat

Ajuntament de Calonge i Sant Antoni

Plaça de la Concòrdia, 7

17251 Calonge (Girona)

Telèfon 972 660 375

ajuntament@calonge.cat

www.calonge.cat

Idea original i disseny:

Editorial Efadós

Assessorament lingüístic:

M. Neus Doncel Saumell

Fotografia de la portada:

Autoria desconeguda / Fons Josep Fort

Acrònims:

AMC (Arxiu Municipal de Calonge)

ISBN 978-84-19736-92-5

DL B-1558-2025

Imprès a Catalunya

Tota forma de reproducció, distribució, comunicació pública
o transformació d'aquesta obra només pot ser realitzada amb
l'autorització dels seus titulars, salvant l'excepció prevista per
la llei. Si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment
d'aquesta obra, dirigiu-vos a CEDRO (Centre Espanyol de
Drets Reprogràfics) - www.cedro.org

Índex

Pàg. 6

PRÒLEG

Imatges que narren el temps

Pàg. 8

INTRODUCCIÓ

La fotografia, una mirada a la vida

Pàg. 13

CALONGE

Una vila amb ànima i patrimoni

Pàg. 105

SANT ANTONI DE CALONGE

La força transformadora del turisme

Pàg. 153

L'ENTORN

Del bosc al litoral, el passat d'un territori canviant

Pàg. 184

ÍNDEX ALFABÈTIC

Pròleg

IMATGES QUE NARREN EL TEMPS

Jordi Soler i Casals, alcalde de Calonge i Sant Antoni

La fotografia, des de la seva invenció, ha canviat la manera com veiem la realitat perquè ha permès fixar en la memòria un instant, un moment que, tot i que ja no existeix, tampoc podrà desaparèixer. Pot ser un moment històric, pot ser un moment quotidià, però sempre serà un instant que perdurarà. Les fotografies recollides en aquest llibre ens permeten conèixer com era la societat de Calonge i Sant Antoni i com ha canviat des de finals del segle XIX i fins a finals del segle XX. Es tracta d'un recull que s'agrupa en tres capítols: Calonge, Sant Antoni i l'entorn

d'aquests nuclis de població. És justament per això que hi trobarem fotografies molt diverses.

Tot i no ser estrictament un llibre d'història, les fotografies que trobem en aquesta publicació ens acosten a fets històrics, i també ens documenten moments més quotidians. Val la pena entretenir-se en els detalls, perquè, de vegades, una imatge pot sorprendre quan, observant-la detingudament, s'hi troba algun element que la fa especial. De vegades és el contrast amb el paisatge que avui coneixem o com canvia al llarg dels anys la manera com les persones fotografiades es planten davant de l'objectiu de la càmera que immortalitzarà aquell moment.

Les fotografies antigues són finestres al passat i la seva

importància rau en la capacitat de preservar la memòria col·lectiva que ens manté vius com a societat. Cada imatge esdevé un testimoni silenciós d'una època i ens ajuda a comprendre millor d'on venim, transmetent valors i històries a les generacions futures. En un món en constant evolució, les fotografies antigues són una eina essencial per mantenir viva la identitat.

La feina que han fet en aquesta publicació Josep Fort i Jaume Figueras no ha estat fàcil, i és que calia fer un esforç de síntesi, fer una selecció entre els milers de fotografies que Fort té catalogades, un arxiu immens que durant anys ha recollit i que ara constitueix, sense cap mena de dubte, el major arxiu fotogràfic de Calonge i Sant Antoni, i, entre aquestes pàgines, en podeu gaudir d'una bona selecció. Ara el blanc i negre d'aquestes imatges són un pont al passat, un record que perdura, un fil que connecta generacions i una invitació a mirar enrere per entendre millor el camí que hem recorregut.

Introducció

LA FOTOGRAFIA, UNA MIRADA A LA VIDA

Jaume Figueras - Josep Fort

Deia el fotògraf francès Henri Cartier-Bresson (1908-2004), considerat el pare del fotoreportatge, que no li interessava la fotografia, sinó la vida. Amb aquesta afirmació sintetitzava el poder de la imatge: no es tracta solament de capturar un instant, sinó de fer visible tot el que aquest instant conté i perpetuar-ho en el temps. La fotografia és una finestra que ens transporta a altres moments, una invitació a aturar-nos, observar i escoltar allò que ens expliquen les persones, els paisatges i els detalls que omplen cada enquadrament.

Calonge i Sant Antoni ha viscut una transformació

profunda des de finals del segle XIX i al llarg del segle XX que queda documentada en aquestes pàgines. El que abans eren paisatges rurals, escenes marineres i nuclis petits amb un ritme de vida pausat s'han convertit en espais on la modernitat i el progrés han deixat la seva empremta. Les fotografies d'aquest llibre ens conviden a retrocedir en el temps i descobrir com eren aquests llocs abans que el turisme, la construcció i els canvis socials transformessin una bona part de la seva fesomia i de la seva identitat.

Aquest llibre és una crònica visual d'una manera de viure que ha quedat enrere, però que encara perdura en la memòria i en l'essència de Calonge i Sant Antoni. Hi trobarem instantànies de les seves places plenes de vida, de festes majors, sardanes, balls, comunions i processons que

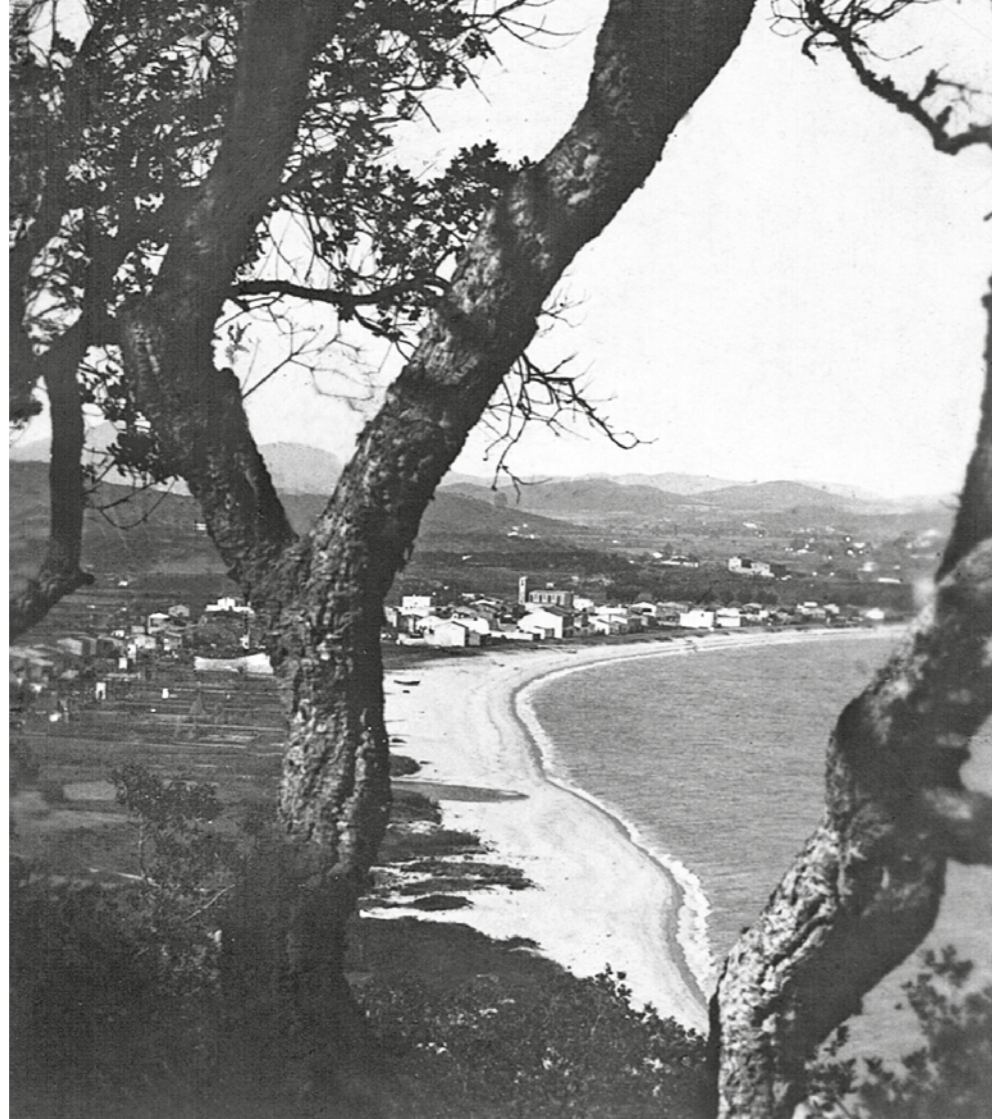
ENRIC CINJORDIZ / FONSMATILDEALIU

EXCURSIÓ DE L'ESCOLA

A la pàgina anterior, els alumnes de l'escola pública de Sant Antoni durant una excursió a la cala del Racó dels Homes, a Torre Valentina, a principis de la dècada dels vint. A l'esquerra de la imatge s'hi veu el mestre, mossèn Andreu Castillón.

ALZINES AL CAMÍ DE RONDA

Fotografia on es veuen en primer terme unes alzines sureres al camí de ronda, amb Sant Antoni al fons. S'hi veu també Torre Valentina sense cap edificació, l'església de Sant Antoni i, a la dreta de la imatge, el que fou monestir de monges benedictines de Santa Maria del Collet o del Mar.

AUTORIA DESCONEGUDA / FONTS JOSEP FORT

reunien els veïns i veïnes en un esperit de col·laboració i celebració. També veurem escenes quotidianes que parlen de les feines i dels costums d'un altre temps, amb pescadors estenent les xarxes a la platja o persones treballant a les fàbriques de suro que van fer créixer l'economia del municipi. Aquestes imatges són fragments d'històries individuals que, juntes, configuren el relat col·lectiu d'un territori.

A més de documentar la història, les fotografies tenen un altre poder: despertar emocions. Cada imatge és una porta que obre records, tant per a aquells que van viure aquests temps com per a les generacions posteriors que no els van conèixer.

En un món on tot sembla avançar ràpidament, aquest recull ens recorda la importància de mirar enrere, de valorar d'on venim i de preservar la memòria d'allò que ens defineix. I és en aquesta preservació de la memòria que cal fer esment de persones com Enric Cinjordiz Casas, conegut

com a «Pascalet», autor d'una bona part de les fotografies de principis del segle XX i a qui trobareu en un retrat amb la seva família desitjant un feliç any nou el 1928. Cinjordiz no va ser l'únic que va immortalitzar la realitat amb la seva màquina, també cal destacar Narcís Subirana Culubret, que va documentar gràficament fets de la vila des dels anys cinquanta fins a principis de la dècada dels vuitanta del segle passat. Són nombroses les altres persones que, d'una manera *amateur* o professional, han retratat la vida, el paisatge i la història de Calonge i Sant Antoni. Des d'aquestes pàgines volem fer-los un merescut reconeixement.

Com deia Cartier-Bresson, no es tracta solament de fotografia, sinó de la vida, que ara podem recórrer a través d'aquest llibre que no hauria estat possible sense la col·laboració de totes les persones que generosament han cedit les imatges que ara queden fixades en aquestes pàgines. A totes elles, moltes gràcies.

AUTORIA DESCONEGUDA / FONTS JOSEP FORT

CALONGE

Una vila amb ànima i patrimoni

La vila de Calonge combina un ric passat històric amb unes tradicions profundament arrelades. A través de les fotografies seleccionades, ens submergim en una època en què la plaça Major acollia multitudinàries ballades de sardanes, amb la música com a protagonista de molts esdeveniments. Veurem un castell que es va transformant i també assistirem a la vida social i lúdica de Calonge, amb dues societats que van ser un punt de trobada imprescindible: el Cercle Calongí, que recentment ha celebrat el centenari de la inauguració del seu local a la plaça Major, i el casino obrer La Fraternitat, que va ser clausurat a l'inici de la dictadura franquista. També hi trobem instantànies que reflecteixen la importància de la indústria del suro i de l'agricultura, i hi veurem comerços que han perviscut al llarg dels anys, de generació en generació, i d'altres que van marcar una època però que ja no hi són. Aquest capítol vol ser un viatge per la memòria gràfica de Calonge que ens apropa a un passat ple de vida, ahora que documenta els canvis socials i econòmics que han anat configurant la vila al llarg del temps.

PANORÀMICA

Imatge panoràmica feta en tres fotografies a la dècada dels deu del segle xx.

Presenta una visió general del pla de Calonge fins a arribar al mar. Al centre s'hi veu el barri de la Vila amb el Pedró i el creixement urbanístic cap a la part dreta, en direcció a l'Eixample.

La força de la indústria del suro va ser un dels motors del creixement demogràfic de finals del segle XIX i principis del segle XX. A la part dreta de la imatge, al costat de l'avinguda de la Unió que porta cap a Sant Antoni, sobresurt la Torre Roura.

ENRIC CINJORDIZ / FONTS JOSEP FORT